

ifj. Kováts

megtörtén-
ban, kinek
 válogatott
 ból, számos
 ötésben, a
 rozat egyik
 i.

ában közölt
 ogler Nora,
 thely Feri,
 nyi Erzsike

JA.

s tatár a
 mulát az
 ozunk. Ezt
 az »Athe-
 a »Pallas«
 A te kis el-
 , de vannak
 itt apróra
 hogy idővel
Margit és
 2-or bekül-
 de a *kiadó-*
 en, ha nem
 ok, hanem
 rancsolatát,
 k volna. —
 olvashatat-
 kodik, hogy
 s még min-
 i? Hogy az
 ét? Hát az
 asóm, miért
 idő óta jár
 is, ha ugy
 értheti. —
 étek be a
) Az előző
 ala. Szíve-
 ylelem, azóta
 — Schödl
 gl Miklós.
 gy czeruzá-
 tával írod
 liát jelent?
 v, melyhez
 apod, ha a
 ül ki a te
 ndája, bőre
 nak: *Lendl*
 ik, mint ha
 s *számban*.

Szerkeszti Forgó bácsi.

DIADALMAS ABRONCS. (Lásd a 295. lapon.)

A KLÁRI-TANYA KIS GAZDÁI.

— Elbeszélés számos képpel. —

(Folytatás.)

MÁSNAP délután együtt voltak az Ábris bácsi szobájában mind a négyen: Abris bácsi, aki nyugodtan várta, miféle fontos mondani valójuk van fiatal vendégeinek; Borbála néni, aki ugyancsak kíváncsi volt rá, hogy mit fog hallani és Klárrika meg Sándor, akik, bár nem mutatták, kissé izgatottan és aggódva készültek a mondókájukra. Mert voltaképen nem is tudták tisztán, mit akarnak és attól tartottak, hogy Abris bácsi, akár milyen jó ember, talán-talán mégis csak nevetni fog a szándékukon.

Egyelőre Ábris bácsi nem nevetett, hanem derülten, barátságosan így szólt:

— No's, hát micsoda fontos mondani valótok van, fiaim? Csak ki vele nyilant! A feleségem már többször mondta, hogy ő úgy látja, mint ha nektek nagyobbaknak valami bű vagy gond nyomná a lelketeket. Én addig nem igen akartam hinni, mert el nem tudom képzelni, mi gondja lehetne az ilyen fiatal népségnek; de ha mégis úgy volna és segíthetek rajta, hát csak szóljatok őszintén.

— A néni jól látta, felelt Klárrika komolyan. Csakugyan búsít valami. És Sándor egy tervet főzött ki, amely azonban csak akkor ér valamit, ha Ábris bácsi is elfogadja.

— Halljuk hát! Mi az a terved, kedves öcsém?

— Az... az... Mindjárt megmondom... Ugy-é, kedves Ábris bácsi, ez itt nagy gazdaság; van rajta szeszfőző is, meg egy nagy gőzmalom. Sokféle munkása, hivatalnok, irnoka, felügyelője van Ábris

bácsinak; öreg, fiatal, még gyermek is dolgozik itt és mindnyájának van bére, fizetése.

— Természetesen. Ingyen senki sem dolgozik, de nem is kívánhatnám senkitől.

— No's tehát az én tervem... azaz kérésem az, hogy Ábris bácsi adjon valami munkát nekünk négyünknek is. (Lásd a képet a 292. lapon.)

— Micsodát? Munkát? Nektek? álmélkodott Ábris bácsi.

— Igenis. A két kis testvérünk, igaz, nem sokat lendíthet, de valamire talán mégis hasznukat lehet venni. Én erős és munka-bíró vagyok. Klárrika pedig nagyon ügyes. Rajta leszünk, hogy becsülettel megszolgáljuk, amit keresünk.

— Az az, hogy a fizetett munkásaim sorába fogadjalak benneteket, azt akarod?

— Azt.

Mig Ábris bácsi csodálkozva nézett a fiura, Borbála néni nevetett.

— Ugyan, ugyan, kedves fiam, micsoda bohóságot eszeltél ki! mondá. Atyátok nem azért küldött ide, hogy munkásoknak álljatok be, hanem hogy pihenjete, szórakoztatok, és piros-pozsgás képet kapjatok a vakáció végére. Én biz' azt hittem, hogy valami komolyabb dolog jár a fejtekben.

— Egészen komolyan gondoltuk azt, amit Sándor mondott, szólt Klárrika. Nem tréfás ötlet, ám de nem is holmi mohó pénz-vágy az oka... Nagyon alapos és komoly okunk van erre a kérésünkre.

— Még csak félig értem, szólt Ábris bácsi. Talán jobban megértem, ha az okot is megmondjátok.

— Igaz, tartozunk is vele, hogy megmondjuk, mondá Sándor. Könnyíteni szeret-

nénk jó atyánknak a dolgán azzal, hogy a vakációzásunk ne kerüljön neki semmibe. Mert nagy bajokkal küzd és mi jól tudjuk, ha bele szólnunk nem szabad is.

Ábris bácsi most már láthatólag elkomolyodott. De csak annál barátságosabban nézett a két testvérré.

— Hm! Hát csakugyan igaz? mondá. Hallottam a dologról...

— Talán ösmeri is azt a Maresák urat, aki annyira szorongatja atyánkat? kérdé Kláríka.

— Ismerem. Itt lakik a szomszéd városban. Föl sem tettem volna róla... No, de ebbe nekem sincs beleszólásom. Hanem azért, kedves fiaim, semmi szükség rá, hogy bűnnek hajtsátok a fejeteket. A ti dolgotokon nagyon egyszerűen tudok segíteni. Ugyis csak nagy erőszakolásra egyeztem bele, hogy atyátok fizessen valamit az itteni időzésekért; no's, hát nem fog semmit sem fizetni.

— De nem ám! bizonyítá Borbála néni. Hál' Istennek, telik még a kamaránkból.

— Nem lehet az, kedves néni, szólt Sándor. Apám büszke ember, nem egyezne bele; sőt, ha megtudja, rögtön haza rendel bennünket.

— Ebben alkalmasint igazad van, jegyzé meg Ábris bácsi. Ejnye no... már így nagyon fogas a dolog...

— Mindjárt nem lesz fogas, csak teljesítse Ábris bácsi a kérésünket. Nem vagyunk mi olyan ügyetlen gyerekek. Kláríka ott-hon akár hányszor maga vezeti az egész háztartást, mikor szegény mamánk betegeskedik. Én pedig hozzá merek fogni egyébhez is, nem csak a latin declinációhoz és conjugációhoz. A nagyapácskám alig valamivel volt öregebb, mikor mint honvéd

harcolt a hős Damjanich seregében. Az pedig csak nehezebb.

— Nem tudom én, fiam. Kitartóan, fáradsággal dolgozni napról-napra valamely kitűzött szép cél elérésére, az... szintén kemény harcz. De hogy készek vagytok rá, szeretem.

— Akkor hát megteszi, amit kértünk?

— Még nem tudom. Alszom rá egyet. Majd tanácskozom a feleségemmel és ha lehet, kifundálunk valamit. Holnap megmondom. Most egyéb a dolgom.

Ezzel be köllött érniök. Ábris bácsi fogta a kalapját és távozott, Kláríka és Sándor pedig kétségeskedve is, reménykedve is néztek utána. De mégis a reménykedésök kerekedett fölül, mikor a jó Borbála néni megölelte Kláríkat és így szólt:

— Jó gyermekek vagytok. Az atyátok baján ti semmikép sem segíthettek ugyan, de a szándékotok szép és nemes.

— Jaj, de mikor Ábris bácsi nem nagyon biztat! sohajtá Kláríka.

— Dehogy nem! Csak hogy ő nem hebegurgya ember ám. Meggondolja, amit tesz. Meglássátok, kieszel valami jót. Csak várjatok nyugodtan.

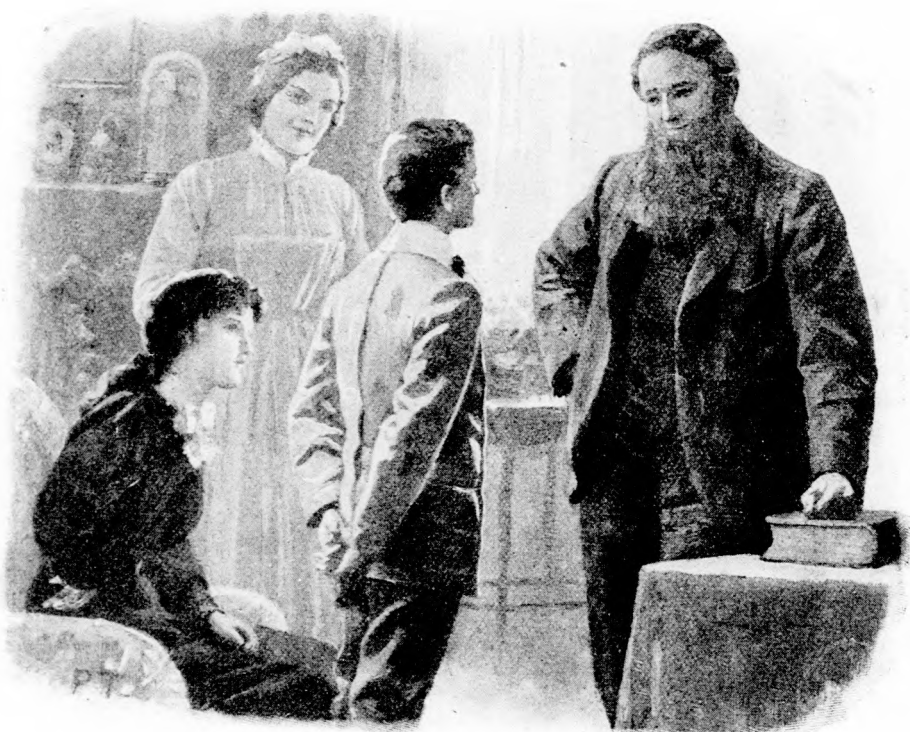
Megtették, mert egyebet úgy sem tehettek, de nagyon nyugodtak bizony nem voltak. Csak az bátorította őket, hogy másnap reggel Borbála néni olyan furcsa vidám képpel nézett rájuk, mint ha valami jó hírt akart volna mondani. De nem szólt.

Ábris bácsi nem találta olyan sietősnek a dolgot, hogy eltérjen a rendes szokásaitól. Mire a gyermekek fölkeltek, ő már künn járt a mezőn és csak délre tért haza. Az ebéd végén azonban így szólt Kláríkához:

— Most még szunyókálok egy kicsit, azután beszédem lesz veled és Sándorral. Kieszeltem valamit. Majd meglátjuk, kedvetekre való lesz-e?

A két testvért szinte égette a kíváncsiság, hogy mit eszelt ki Ábris bácsi. Nem kívántak sem neki, sem másnak soha

rosszat, de most az egyszer mégis szereték volna, ha Ábris bácsi nem tudna szunyókálni, hanem rögtön hivatná őket. De biz' azt a fél órácskát, akár milyen türelmetlenül, végig kellett várniok. Le is telt az szépen a maga rendjén és Borbála néni végre beszólította őket.

... ADJON VALAMI MUNKÁT NEKÜNK. (Lásd a 290. lapon.)

— Üljetek le és hallgassátok figyelemmel, amit mondok, szól Ábris bácsi. Én meg Borbába néni kiterveztünk valamit, amiről azt hisszük, hogy megfelel a kívánságtoknak. De ha nem kedvetekre való, szóljatok őszintén.

— Oh, tudom én előre, hogy jó lesz, szól Sándor.

— Majd megvállik. Mert nem éppen ugyan-az, amit ti emlegettetek. Arra nem állhatok rá. Atyátok azért küldött titeket ide, hogy kellemesen nyaraljatok, a sok

Szám.

szeret-
tudna
i őket.
milyen
Le is
borbála

... NAGY HURCZOLKODÁS FOLYT. (Lásd a 295. lapon.)

lesz,

ppen
nem
eket
sok

tanulás után jó levegőn üdüljétek, erősödjétek. Ennek meg köll lenni. Tehát nem dughatom be Klárikát a konyhába sütés-főzésre, sem pedig tégedet, Sándor fiam, az író-asztalhoz irkaírkálásra. Nem is szólva arról, hogy nagy sértést követnék el szüleitek ellen, ha munkásaimnak használnálak.

— De így hát mit tehetünk? kérdé Kláríka kissé bizalmatlanul.

— Mindjárt, mindjárt, majd sora kerül. Tegnap nagyon bizakodva emlegettétek, hogy milyen ügyesek, erősek vagytok, meg tudtok állni a magatok lábán. No's, én hát módot adok rá, hogy itt a nyáron egészen a magatok lábán álljatok és gazdálkodjatok. Dolgoznotok kell ugyan, még pedig keményen, de a magatok urai lesztek és a munkátok gyümölcsével is szabadon rendelkeztek. Nem lesztek az én vendégeim, tehát atyátok nem fizethet érettetek nekem semmit. Pedig, ugy-e, az a kívánságotok, hogy legalább ennyivel könnyítsetek az ő dolgán?

— Persze! kiáltott föl Sándor. De még most sem értem...

— Most már elérkeztem a dolog velejéhez. Mondtam: gazdálkodni fogtok. No, nem éppen szántani, vetni, ahhoz nem értenétek, már későn is volna. Hanem a nagy kertemen tul van valami számotokra való. Van ott először is egy esinos ház. Régebben az ispán lakása volt, de most üresen áll. Körülötte jókora kert van, melyre nekem nincs szükségem, de mivel pompás a földje, nem hagyhattam parlagon. Nekem sokba kerül a megmivelése, mert biz' ott sok a kapálni, ültetni, gyomlálni, öntözni való. Ez mind olyan munka, melyet ti megbirhattok. Én tehát azt a házat és

kertet bérbe adom nektek olykép, hogy ti ott egészen a magatok emberségéből éljétek a kert jövedelmének a feléből. Mert a munkátokért elég a jövedelem fele. A másik felét pontos számadás mellett nekem adjátok át.

A két testvérnek szinte kigyuladt az arcza az örömtől.

— Hiszen ez pompás lesz! kiáltott fel Kláríka.

— Még nem látom egészen tisztán de én is ezt hiszem, hogy remek terv, mondá Sándor.

— Magam is jónak tartom, szólt közbe Borbála néni. Cak hogy, kedves fiaim, könnyünek biz' az nem lesz könnyü. Mert Ábris bácsi komolyan érti ám azt, hogy a magatok munkája után köll megélnetek. No, persze, az első berendezkedésnél majd segítünk eggyel-mással, később is jó tanáccsal; de a többi aztán mind a ti gondotok.

— Ügyességgel, szorgalommal szépen boldogulhattok, biztatta őket Ábris bácsi. A kert nagy és tele van ültetve mindenféle hasznos növényvel. Van jókora gyümölcsös is és már érni kezd szilva, körte, baraczk. De biz' annak, ami terem, a javát nem szabad a magatok konyhájára fordítani, hanem el kell adni. A szomszéd városban jó piacza van mindennek. Minden reggel hajnalban talpon fogtok lenni és a kertben össze szedni, ami eladásra érett zöldség, gyümölcs akad; azt beviszitek vagy bekülditek a városba és ugyan-ott bevásároljátok, amire nektek van szükségetek. No, most már körül-belül értitek a tervemet?

— Tökéletesen! felelt Sándor lelkesülten. Ennél remekebbet álmodni sem

tudtam volna. Klárrika lesz a kis gazdaszszony, én leszek a kertész-gazda, s két kis testvérünk nagyon jól fog mindenben segíteni.

— Én is azt hiszem, hogy boldogulni fogunk, szólt Klárrika az örömtől kipirulva. És mikor kezdhjük meg a magunk gazdaságát?

— Akár holnap is, felelé Ábris bácsi. Csak egy-némely szükséges butort és egyéb holmit kell oda vinni, mert a szobák most üresek. No, ezt majd elintézi Borbála néni. Jó is lesz, ha mindjárt dologhoz láttok.

Még aznap délután nagy hurezolkodás folyt. (Lásd a képet a 293. lapon.) Aki csak kezét-lábát bírta, mind cipelt valamit abba a kerti házba, melybe a négy testvér volt beköltözendő. Nem éppen kicsiny ház volt ez. A pítvarból jobbra tágas konyha nyílt, balra pedig két szép, világos szoba, bőven elég a gyermekeknek. A jó Borbála néni azonban megjegyzé:

— Talán szükön is lesztek, de már csak el köll férnetek. Van itt még egy szoba, azt is nektek akartam adni, de Ábris bácsi nem engedi. Nem tudom mit akar vele.

Csak e szavak után vették észre, hogy a ház másik végében, egészen külön bejárattal, még egy helyiség van. És ez talán nem is volt üres. Az ablakai sűrűn le voltak függönyözve.

— Nagyon tágas szoba lehet, szólt Bözsike. Vajjon miért nem akarja Ábris bácsi azt is nekünk adni?

— Talán nem elég, amit adnak? inté Klárrika. Bőven elférünk. Semmi gondunk rá, hogy azzal a szobával mit csinálnak.

— Én pedig mégis szeretném tudni, mi van benne, aggatódzott Emilke is.

— Én pedig azt mondom, hogy ne törődjeteke vele, szólt Sándor. Elég nekünk a mi kedves tanyánk. Holnap bele költözünk. Még csak valami szép nevet köllene találunk számára.

— Oh, én tudom, hogyan köll elnevezni! szólt az élénk Bözsike. Klárrika a legöregebb köztünk, őt illeti meg a tisztesség.

— Igazad van. »Klári-tanya« lesz a neve.

(Folytatása következik.)

DIADALMAS ABRONCS.

(Képpel a ezimlapon.)

*Foroghat én tölem gőzös,
Mozdony, gépek kereke...
Bámullhatja, csudálhatja
Világ minden gyereke...*

*Nem tudok az abroncsomnál
Hatalmasabb karikát —
Ezzel győztem le hajtásban
Az ügyes, gyors Marikát.*

Találós kérdések.

Melyik ló él meg a vízben?

*

Melyik éj vágható darabokra?

*

Melyik eb nem kutya?

*

Melyik üst szalad el a tüztől?

*

Melyik lék kedves a hajósoknak?

*

Melyik ostor nem fáj a lónak?

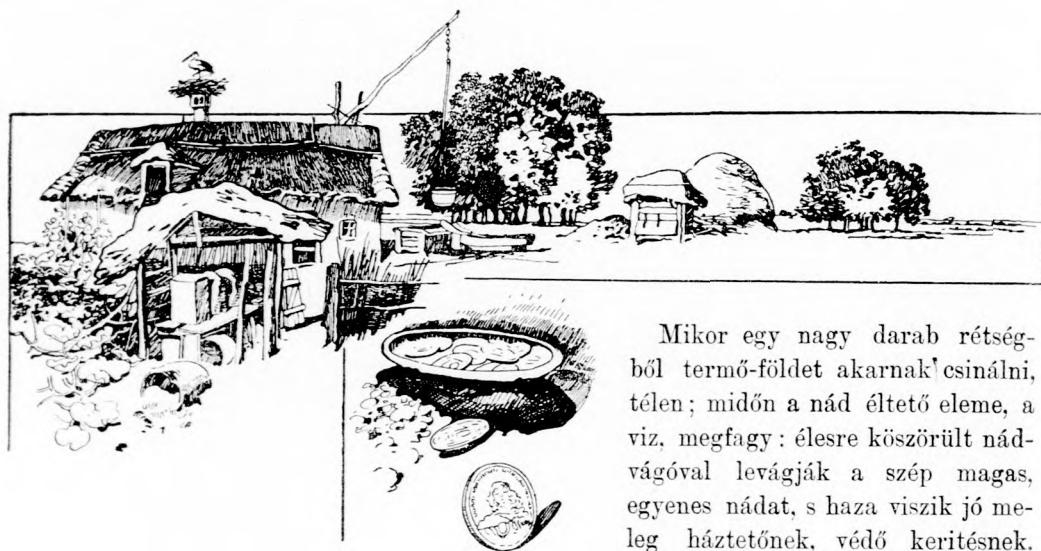
A megfejtők névsorából elsőnek kisorsolt kapja jutalom-nyereményül a következő művet:

„Virág-csokor“.

Költemények és elbeszélések. Emlékkül jó gyermekeknek gyűjtötte Füssy Tamás. Színes táblába kötve.

A FÜLETLEN PITYKE.

— Igaz történetke. —

Mikor egy nagy darab rétségből termő-földet akarnak csinálni, télen; midőn a nád éltető eleme, a víz, megfagy: élesre köszörült nádvágóval levágják a szép magas, egyenes nádat, s haza viszik jó meleg háztetőnek, védő kerítésnek. Tavasszal aztán olyan területeken,

SZÓRUL szóra így esett meg ez a dolog huszonöt évvel ezelőtt, ahogy én most itt nektek elmondom.

Abban az időben Békés vármegyében óriási kiterjedésű rétségek voltak még; úgy hódította el lassanként az emberi erő és tudomány a mostani pompás buzatermő földet a Körös és a Berettyó hatalmától.

Füzes-Gyarmat most is nagy alföldi falu, de abban a régi időben, midőn végső házai még majdnem belevesztek a végtelen nád-erdőbe, vasutról pedig az emberek még álmodni sem mertek: majdnem úgy éltek ott a lakosok, mint az indiánok az amerikai végtelen ős-erdőségekben.

Bucsa-pusztá szék száraz időben félórásjárásnyira esik a községhez; de téli esős időszakban fél napi járó-föld a vendégmárasztaló, ragadós nehéz fekete *kotuban*.

Tudjátok-e mi az a »*kotu*«?

ahonnan a víz már levonult, fölgyjútták a nád-törmelékét. A tűz gyorsan fut végig a fölületen, ami szép, de megdöbbenő látvány; s mikor a törmelékét megemésztette, belekap a nádnak és a réti növényeknek a gyökérzetébe, emészti, lassan kujtorogva. Fenn csak kékes füstfelhők látszanak, de belől a föld csupa tüzes zsarátnok és jaj volna annak, aki oda merészkedne! Elnyelne a tüztenger. Ez az égés sokszor heteken keresztül eltart, míg egy bő, országos, hosszan tartó eső nagy-sokára eloltja.

Ezekből a megégett gyökerekből, ebből a növényi hamuból lesz aztán — de csak évek múltán, — a legjobb, legértékesebb, legáldottabb buza-termő föld. S ezt hívják »*kotu*«-nak.

Huszonöt évvel ezelőtt egy szegény béres-család lakott künn a Bucsa-pusztán össze zsufolva a többi uradalmi cselédség-

gel. Némelyik kis tanya-házban három-négy család is szorongott.

Becsületes, munkás, de nagyon szegény emberek voltak Gyániék. Nem volt egyébök az apa, Gyáni János, csekély évi bérénel; pedig hat gyermeket köllött abból a kevésből eltartania és ruháznia.

Az »ídes« — így hívják Békés vármegyében röviden, de szeretettel anyjokat a gyermekek — ha akart sem tudott volna nap-számba menni, mert nem volt kihez. Csak egy ispán lakott künn Bucsán, ahol a birtokos töltött néha, nyáron egy-két hónapot.

Különben sem hagyhatta apró gyermekeit magukra s a mellett még gyöngé, beteges asszony is volt az »ídes«.

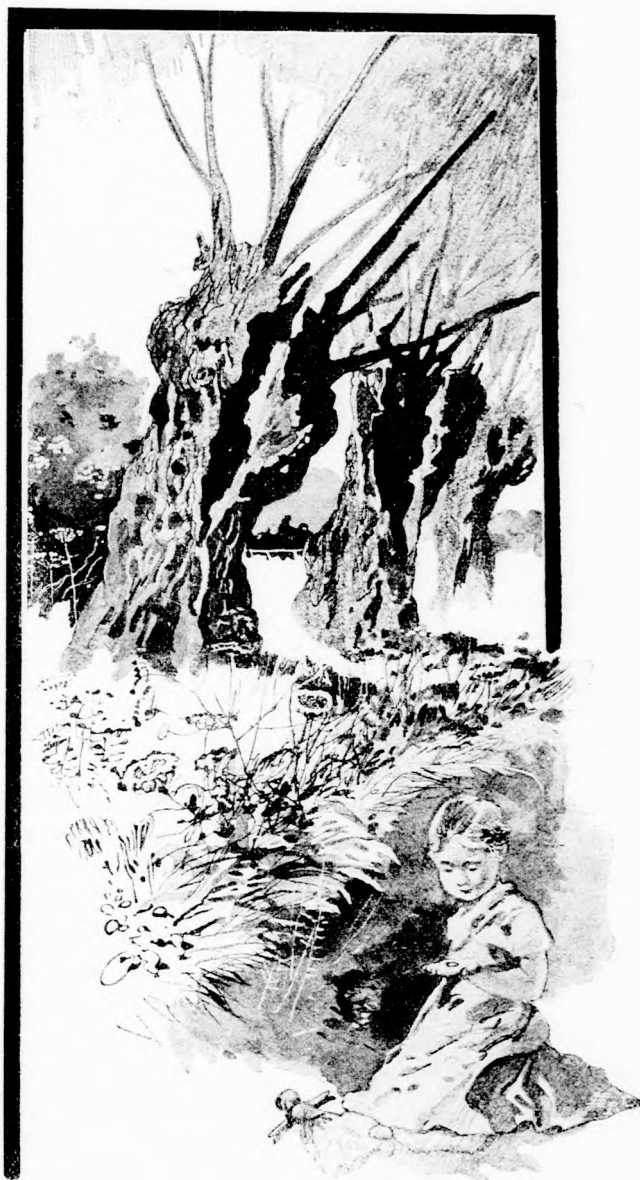
A legidősebb fiu sokat segített a háznál, mert maga alig bírta fáradt karjaival a vödört fölhuzni a kutból és bevinni a

közel házba. Szerencsére a Pista gyerek derék, dolgos fiu volt s már a nagy boglya-kemenzét is be tudta fűteni a kenyér-sütéshez jó száraz szalmával; mert az nem olyan könnyü tudomány ám, mint gondolatok.

Pista 13 éves volt már s a kisebb testvéreire is fölügyelt. Volt is a csintalan, pösze aprósággal elég baja.

Csak az öt éves Zsuzsikára nem volt semmi panasz.

Zsuzsika csöndes kis lány volt, aki rendszeren félre huzódott a pajkos játéktól. Legjobban szeretett egymá-

— NININI! FÜLETLEN PITYKE! (Lásd a 298. lapon.)

gában játszogatni. Olyan tudatlanul nőttek fel a gyermekek ott a kis fehér tanya-házban, hogy nagyon kevés dologról volt fogalmuk; akár csak a kis bárányoknak az ólban. Akkoriban még nem volt seholy iskola a tanyákon, a községbe pedig nem járhattak be, mert az nagyon messze esett. Holmi gyönyörű szőke fürtös bubát még álmában sem látott, nem is volt fogalma, hogy ilyen drága kincs létezik a világon. Hanem saját jó ösztönéből s mert látta, az »ides« hogyan bánik kis pólyás testvérkéjével, a kis Marcsával: elővett egy kis fagalyat, annak ágait letördelte, úgy, hogy csak két lába meg két karja maradt; tetejébe egy darab rongyból otromba fejet csavart, kis fejkendőjébe bepólyázta és egész nap eljátszogattott vele.

Egy szép meleg májusi napon jó messzire elballagott Zsuzsika az ő kedves bubájával a karján, hogy testvérei ne háborgassák a játékban. Marcsáját öle fogva, lepihent egy árok-parton.

Sokáig játszogattott, a galy-bubával bizalmasan elbeszélgetve; már a nap is a látóhatár felé szállott, mikor egyszerre csak arra eszmélt a gyermek, hogy megéhezett.

— Ugy-é, te is nagyon ehetnél már, kis Marcsám? szölt a bubához hajolva. Jaj Istenkém, de jó is volna egy kis meleg tejecke! De látod, mikor a jó Isten nem ad nekünk még csak egy iczi-piczi tehénkét sem! Ides mindig is mondja: ha csak olyan parányi kis riskánk volna, mint kereszt-anyáméknak, de jó is volna! Kereszt-anyám azt mondja, hogy neki az a jó Isten adta, aki ott fenn lakik... oda fenn messze, messze, ahol a csillagok ragyognak estve. Tudod mit szölok, Marcsa? Mert tudok ám én imádkozni, ha te nem tudsz is még; de

majd megtanítalak téged is! Hát én amondó vagyok, hogy megkérem szépen azt a jó Istenkét, adjon nekünk is olyan szép kajlaszarvu tehénkét, ha még van több is a legelőjén. Kérjünk egyet, Marcsa!

S a jó kis Zsuzsika rögtön oda is fordult a jó Istenhez:

— Mi atyánk Uristen! (Többet még nem tudott a Miatyánkból.) Mi atyánk Uristen! Kérlek szépen, adj nekünk olyan szép tehénkét, mint kereszt-anyáméknak adtál, ha még van több is a legelődön, vagy az istállóban. Nem baj, ha nem is lesz olyan kajla a szarva. A farka is rövidebb lehet, csak olyan jó édes tejeckét adjon, mint a riska: jó meleget! És sokat! Mert mi többen vagyunk ám odahaza. Itt csak játszani vagyok magamban a Marcsával; de annyit adjon a tehénke, hogy a Marcsámnak is jusson belőle.

Amint éhes gyomrocskája eszébe juttatta mindnyájok legnagyobb ohajtását, apró kezeivel a »kotu«-ban kotorászva egyre mondogatta:

— Mi atyánk Uristen! Mi atyánk Uristen!

Hát amint az árokpartba már jó nagy lyukat vájt, és vékonyka karját könyökig dugta bele, egyszerre csak a puha meleg »kotu« közt valami apró, gömbölyű kemény tárgy akad a kezébe.

Kiveszi... és nagy meglepetésében örvendő felsikolt:

— Ninini!... Fületlen pityke!... (Lásd a 297. lapon.) Nini Marcsa, itt van még egy! És még egy! És még kettő!...

Összesen öt fületlen pityke! Micsoda drága kincs! Milyen pompás játék ilyen tanyai szegény kis gyermeknek!

Zsuzsika a kis tenyerébe szorítva az öt fületlen pitykét, a másik kezével fölkapta Marcsát, és »ides«-re még rá is ijesztett, akkora sikoltozással rohant be a házba:

— Ides! Ides anyám! Ninini, mekkora özön pitykét leltem amott a! Az árokpartban volt elbujtatva! Ugy-e, az enyém? Kelmed ugysem tudja édes apám lajbijára varrni, mert egyiknek sincs füle. Tehénkét kértem az Istentől, csak egyet! Aztán ehön-e! Mindjárt öt fületlen pitykét adott! Pedig... hm, mégis csak jobb lett volna az egy riska tehénke!

A tudatlan kis leánynak olyan fogalmai voltak a tehén értékéről, hogy öt fületlen pityke mégis csak többet érhet, mint egyetlenegy tehénke!

Az apja, aki éppen szegényes vacsoráját költötte el, figyelmes lett a gyermek csacsogására.

— Mutasd csak azt a pitykét, Zsuzska! Ejnye ni! Hát aztán hol találtad te ezeket, hé?

— Hát amoda messze, az útszélen. Az árok-partba vermet ástam, hát csak egyszerre itt volt a markomban. A jó Isten adta, pedig nem is fületlen pitykét kértem.

Csacsogott a gyermek; de apja nem figyelt rá.

— Mi lehet ez? töprengett a jó ember. Pityke nem lehet, mert csupa tiszta lapos; meg nem is látszik, hogy füle lett volna, mert akkor itt kéne lenni a nyomának.

Felesége csak végezte a dolgát, az egész pityke-históriára rá sem hederített. Abba hagyta a hiába való töprengést, mert mitül is jó az? Hogy megfájduljon tőle az ember feje? Haszna ugyan nincs!

— No hát csak játszál vele kis lányom! Ha te találtad, hát a tied is, persze.

De mikor Gyáni János vasárnap bement Füzes-Gyarmatra sóért, mégis csak eszébe jutott a Zsuzsika fura lelete.

— Add ide csak, kis lányom, azt a pitykét! Mégis csak megkérdezem okosabb embertől, mi lehet? Mert ha még egy lenne! De öt?

— Vissza hozza ám édes apám és a zsebébe tegye, hogy el ne szórja az utban! Könyörgött Zsuzsika. Mert hát ha nem ad többet az a jó Istenke!

Gyáni János elvégezvén a dolgát, majd kiért már a faluból, midőn a zsebébe nyulva, megérezte a Zsuzsika kincsét:

— Mégis csak kérdést teszek, gondolta, és betért a faluvégi korcsmába.

— Adjon Isten, Dávid! Hogy van a sorja ide benn, mióta nem láttam? Adjon csak egy italmi bort! Jól fog esni ebben a tavaszi nagy melegben. Aztán meg egy kis kérdésem is volna.

— Szívesen állok elejébe.

— Ugyan nézze már kigyelmed, miféle fületlen pityke ez, melyet a Zsuzsikánk talált odakünn a »kotu«-ban, az árok-parton. Tudatlan ember vagyok ugyan, de mégis azt gondolom, hogy mégsem igen pityke ez a pityke. Mert hát hol van a füle, vagy a füle-helye?

Az öreg korcsmáros a markába fogta a leletet, megforgatta jól mindenfelül, aztán szó nélkül kivette zsebéből a bicskát, elővett egy darab krétát, mely mindig a keze-ügyében volt. lefaragott belőle egy kicsit, aztán pálinkás pohárkába tette, spiritust öntött rá, s egy kis szarvas-bőrrel elkezdte sorba a fületlen pitykéket tisztogatni. A munka alatt komoly arczán mind-

széjjelebb huzódott az ezer ráncz, míg végre szinte megfiatalodott és kipirult a boldog mosolygástól.

Gyáni János bámulva nézte, mit művel?

Mikor Dávid mind az öt kis apróságot már jól megdolgozta, tiszta ruhával szépen megtörülgette, szóltanul oda tartotta tenyerén János elébe.

Gyáni János hol az öregnek mosolygó arczába, hol a fületlen pitykére bámult s nem tudta mire vélni ezt a titokzatos magatartást.

Végre megszólalt Dávid:

— No nézze kend, János! Hát nem látja, mi lett a Zsuzsika pitykéből?

— Látom, látom! Ejnye be szép fejéren megcsillognak! Majd megörül neki még jobban Zsuzsika!

— Persze, hogy a Zsuzsikája is örül majd neki! Meg is érdemli az a gyermek, hogy az édes anyja lehuzza róla a rongyocskát és pipi-piros kázmér ruháskába bujtassa! Hanem kelmed, meg a szegény felesége még jobban örülhetnek ám! Ahol ez volt, ott többnek is kell még dugaszban

lenni. Mert ki tudja, kelmednek hanyadik öreg apja volt az a jó lélek, aki valamikor régen, még tán a tatár-járás idejében ásta el, éppen a kigyelmetek számára, ha egyszer nehéz világ jönne rájuk, és kigyelmetek nehezen tudják majd betömni a hat éhezőnek a szájacskát. A jó Isten éppen a Zsuzsikát választotta ki segítő őrangyalnak a bajukban...

Gyáni János még mindig nem értette a dolgot.

— Hát nem látja, jó ember, hogy ez nem fületlen pityke, hanem jó, értékes régi ezüst pénz?

Háromszáz esztendőszüzt pénz! kaczagott most már az öreg.

— Csak menjen ki kend és szőljon a kis kocsisomnak, hogy fogjon be. Bekoczogunk Szeghalomra a

főszolgabíró urhoz. Legjobb az ilyen dolgot rögtön az egyenes becsületes végénél megfogni. A főbíró ur majd tudja, mit köll ebben az esetben tenni, hogy kend kikapja becsületesen a maga részét, mely a megtalálót illeti.

Gyáni János sohasem tudta elmondani,

MAGÁHOZ ÖLELTE . . . (Lásd a 302. lapon.)

mit érzett abban a boldog órában, amíg Szeghalomra s a főszolgabíró hivatalos lakása elé értek. Az örömtől és reménységtől kalapált-e annyira a szive, vagy attól a bizonytalan félelemtől, hogy most a törvénnyel lesz dolga? Dávid biztatására mindig csak azt hajtogatta, a markában szorongatott fényes apróságokra tekintgetve:

— Ócska pénz? Régi pénz? Itt is járt valaha a tatár? Ez igazán ezüst és nem ólom pityke? És Zsuzsikát választotta kiaz Isten? Azt a jó gyermeket? Ha úgy van, én kegyelmes Atyám, engedd, hogy teljék belőle egy riska-tehén ára. A cselédjeim minden nap tejet ehetének kenyérrel. Meg ha még egy pipi-piros rokolyácskára is futná...

De azt már nem is merte végig gondolni. Az már tulságos nagy kívánság volt volna.

Vasárnap este volt. Hivatalos óra ilyenkor nincs. De mikor az öreg Dávid elmondta a főbirónak, mi járatban vannak és hogy Gyáni János messze lakik: átment velük a hivatalba s kihallgatta mindkettőjüket. A felesége végezte a jegyzői kötelességet. Szívesen tette, mert mindkettőn, a fő-szolgabíró meg a felesége, örül-

tek a becsületes Gyáni János szerencsésének.

Mindjárt másnap kiment a fő-szolgabíró a Bucza-pusztára hivatalos kísérettel.

Zsuzsika, karján az ő Marcsa bubájával, kivezette az urakat egyenesen arra az árokpartra, ahol a fületlen pitykéket a »kotu«-ból kikotorta.

Amint megbolygatták a partot, az óva-

tosan kezelt ásó valami kemény tárgyba ütközött.

Egy nagy kétfülű bődön volt, színig telve megfeketedett, megpenészedett régi ezüst pénzzel, s amint kiborították, legalul hét darab tiszta aranypéncs csillogott.

*

A jó Isten meghallgatta a kis tudatlan gyermek ártatlan imádságát.

Gyáni János kikapta a maga részét a leletből s a gyulai vásárban vett az »ides« a gyermekek nagy öröme egy

kajla szarvu szelid riska-tehenet. Bimbó volt a neve.

Olyan sok édes tejeeskét adott, hogy csakugyan a Marcsa bubának is jutott belőle, nem is egy, de tiz csöpp is.

S az volt még csak az ünnepnap, mikor »ides« lehuzta Zsuzsikáról az ócska ruhácskát és pipi-piros rokolyát, zöld pruszlikot

TIZ CSEPP. (Lásd a 302. lapon).

meg hófehér köténykét adott rá! De még nemzeti-szin pántlikát is font szőke hajába, egész ujjnyi széleset.

De sem a kajla szarvú Bimbónak, sem a szép ruhának nem örült Zsuzsika annyira, mint annak a porcellánfejű bubának, mellyel a főszolgabíró leánykái ajándékozták meg. Milyen boldog volt is az a kis lány a kékszemű bubával!

Magához ölelte, (Lásd a 300. lapon.) mint ha soha többé le sem akarná tenni, s oda sugott az »ides«-nek:

— Margit lesz a neve, mint a nagyob-
bik kisasszonyka bubájának, de azért a
Marsát is szeretem. *Mama.*

T I Z C S E P P .

(Képpel a 301. lapon.)

*Számban a végső falat —
Már most odébb állok.
S ni, ni: mit találok?
A pohárban itt maradt
Vagy tiz csöpp édes borocska.
S míg vigádnak, az alatt
Jusson neked is, torkocska.
Czupp, czupp! ... jaj be jó,
Jaj de kedvemre való!
Tiz csepp bor nem nagy dolog ...
S mégis ... furcsa! Fo ... forog
Velem már a vi ... vi ... világ ...
S hogy bí ... bírják a nagyok! ...
Jaj, azt hiszem a tiz csepptől
Már nem is tudok beszélni.
Csak ga ... ga ... ga ... gagyogok ...
Azt hiszem ... részeg vagyok!*

CSAK EGY PÓK!

KETTEN ültek a tornáczon: az ősz nagy-
apa és a vig siheder diák unoka.
Azután közeledett a harmadik: egy pó-
kocska mászott a korláton végig. A fiu a
kezében levő pálczával rá sujtott.

— Ne, ne bánts! szólt a nagyapa. Ne
öld meg!

— Már vége! Elkéstél a kegyelem ké-
résével, nagyapácska. Hahaha!

— Nevetsz rajta? Rosszul teszed, bará-
tocskám. Inkább sajnálkoznod és röstel-
kedned köllene, hogy megsemmisítettél egy
élő lényt, amely semmi bajt vagy kárt nem
okozott neked.

— Tréfálsz, kedves nagyapa. Röstelke-
dem, mert agyon csaptam egy ilyen csöpp
és csuf férget? Hiszen csak egy pók volt.

— Meggondolatlan beszéd. Igenis, ked-
ves fiam, ismétlem, hogy röstelkedned köl-
lene, mint mindenkinek, aki rosszat csele-
kedett.

— Rosszat? Ne haragudj meg, kedves
nagyapa, de már biz' ezt nem hiszem.

— Pedig elhíheted, sőt el is kell hin-
ned, ha csak meg nem tudod czáfolni, ami-
vel én a mondásomat bizonyítom. De
persze, figyelmesen köllene hallgatnod.

— Nagyon szívesen, nagyapácska.

— Tehát legelőször is tudnod és hin-
ned kell, hogy mindennek s mindenkinek,
ami él itt a földön, teljesen egyforma joga
van az élethez, az embertől kezdve a leg-
kisebb bogárkáig. Hogy miért? Mert mind
egyformán az örök Mindenható teremtmé-
nyei vagyunk. Minden, ami él és mozog,
egyformán hirdeti a Teremtés dicsőségét,
örvend az életnek, érzi a fájdalmat, szen-
vedést. Csak szükségből, kényszerüségből
szabad olyasmit tenni, ami más élő lény-
nek kint vagy halált okoz. No's, volt-e
valami szükséged rá, hogy ennek a pó-
kocskának kioltsd az életét?

— Szükségem ... nem éppen ...

— Persze hogy nem. Hasznát nem
veheted, bántani pedig nem bántott, nem
is bánthatott. Tehát csak ok nélküli erő-
szakoskodást követtél el. Nem is tudtál
egyebet mentségül mondani, csak azt, hogy
csuf és kicsi féreg. Tehát, ugy-e, ha azt
látnád, hogy valaki ok nélkül megöl egy
szép lovat, vagy egy szép kutyát, arról el-
hínnéd, hogy rosszat tett?

— Hogy ne? De az egészen más is ám!

— Csöppet sem, kedves fiam. Mert tud-
nod kell, hogy csak az ember szeszélyes,

gyarló elméje mondja rá valamire, hogy szép, vagy csunya; de az örök nagy Természet nem ismer különbséget. Hogy pedig valami nagy vagy kicsiny, azt is az ember csak saját magához mérten mondhatja, míg a nagy Mindenségben az összes teremtetett lények egyformán elenyésző porszemek.

— No, az ember már csak nem holmi csöppség?

— Nem, ha például az egérhez hasonlítod. De milyen törpe az elefánt mellett! Am az az egérke viszont, melyre oly megvetőleg tekintesz le, ugy-e hatalmas óriás a hangyához képest? Csak hogy a hangya ismét roppant óriás nagyon sok más parányi féreghez képest. Ami az egyik szemében csöppség, azt a másik rettentőnek, óriásnak látja, a nagy Mindenséghez képest pedig valamennyien egyformán eltűnő semmiségek. Tehát hiu képzelődés, ha valamelyik azt hiszi, hogy több joga van az élet öröméhez, mint a másoknak, vagy csupa kedvtelésből kiolthatja a másik életét, mert ő nagyobb és erősebb. Mert akkor egy még nagyobbnak s még erősebbnek viszont joga volna, hogy őt tiporja össze.

— Hát... igen... persze... De mikor undorodunk attól, ami csuf!

— Mondtam már, hogy az örök nagy Természet nem ismer ilyen különbséget az ő teremtményei közt. Meg az emberek sem mindig és nem mindenütt egyformán vallanak valamit szépnek vagy csufnak. Amit egyik helyen és egyik időben szépnek tartottak, ugyan-azt mások vagy más időben csúfnak hiszik, sőt még egymásról is külön megszokásuk szerint ítélnék. Mi fehér emberek rutnak valljuk a fekete szerecsent, a sárga kinait; de ők meg minket tartanak csuf sápadt-képűeknek. Hát helyesnek vélnéd, ha egy szerecseny megölne téged csak azért, mert csufnak véli a fehér arcodat.

— Ohó! Az köllene még csak!

— No lásd! Tehát hogy valamit kicsinek vagy rútnek vélnék, az még nem elég ok rá, hogy bántuk vagy éppen az életét kioltjuk. Aki mégis teszi, rosszat tesz.

— Igaz, kedves nagyapa. Most már értem és belátom. Nem is bántok ezentul még egy bogárkát sem, ha csak valami igaz okból rá nem kényszerülök!

HÁBORU A POHÁRSZÉKEN.

— Apróka példázat. —

LÓKELŐ, finom társaság volt együtt a pohárszék tetején. Drága porcellán csészék, aranyos kannák, ibrikék.

Egy napon ugyancsak elszörnyűködtek. De hogy is ne? Egy egészen cserép bögre került oda közéjük és még csak engedelmet sem kért, hogy helyet foglalhasson a diszes társaságban.

— Pusztulj innen! förmedt rá egy kényes finom porcellán ibrik. Itt nincs számodra hely.

— Már ugyan miért ne volna?

— Láthatod, hogy akik itt vagyunk, mindnyájan finom, drága edények vagyunk, a legkisebbik is aranyat ér. Te pedig csak afféle tiz filléres hitvány bögre vagy.

— Ugy van! Igaz! Ki vele! El vele! kiálták mind a többiek. Dobjuk ki!

— Most már csak azért sem megyek, forrtant föl a bögre. És aki hozzám nyul, megkeserüli!

— No lám! Még fenyegetőzik! Rajta! Verjük el!

Jobbról egy ibrik, balról egy kanna rögtön rá is rontott. A bögre sem volt rest, készen várta a támadást. Keményen össze koccantak és, hajh!... mi lett belőle? Az lett belőle, hogy az ibriknek kilyukadt a hasa, a kanna véges-végig repedt, a bögrének pedig letört mind a két füle.

Jött a házi asszony, látta a bajt.

— Ejnye no! Ezek ugyan rosszul voltak felállítva, feldőltek, össze törtek. Így már semmi hasznukat sem vehetem.

Kidobta mind a harmat a szemétre. Ott aztán busan sohajtották:

— Oh, oh! Miért nem tudtunk békeségben megférni! Oktalan patvarkodásnak siralom a vége!

MEGFEJTÉSEK ÉS MEGFEJTŐK.

A »KIS LAP« LXI. köt. 17-dik számában közölt rejtett név megfejtése:

Híd, ujj, nyár, Arad, domb, ibolya, jutalom, ágyu, nap, orr, sas. = Hunyadi János.

Helyesen fejtették meg: Förster Margit és Gyula, Bertényi Erzsike és Imre, Hollós László, Lengyel Margit és Kálmán, Jörg Mariska, Fuss Eveline, Kerekes György, Zorkóczy Atala, Záborszky Mariska (G. J. betűk nem mehetnek aláírás számba. F. b), Földváry Géza, Szüts Ella, Vásárhelyi Pál, Kövesi Jenő, Friedmann Ernő, Ruhig Flóra, Borhy Margit, Fáber Riza, Balásy Ferike és Tóni, Kárpáti testvérek, Geréb Lajos, Thaly Florence, Kontur Noémi, Szlávik Géza, Mészáros Janka, Silbersdorff Ottla (?), Majba Vilma, Csauscher Mariska, Schödl Ervin, Dengl Miklós, Szvétek Ilonka, Mérey Dalma, Veisz Felix és Márton, Schiller Ella, Ferencz Ella és Pál, Jurenka Irén, Forster Jolán, Garai Lujza és Mariska, Gutman Erzsike és Dénes, Szent-Iványi Ella és Marianne, Hefty Paula és Gyula, Kohn Sándor, Geréb Andor, Kaiser Jenő, Kílczér Gyula, Kiss Margitka, Ponger József, Scheiber Margit, Horváth Alajos, Szakáll Paula, Margarethen Artur, Révész Iluska és Bella, Hirsch Emma, Rhédey Zoltán, Schill László, Medveczky testvérek, Háý Irén és Juliska, Bayer Anti, Löbl M. Ernő, Kiss József, Lövensohn Henrika, Weigert Aladár, Schnábel János és Béla, Neubauer Pál, Forgó Bandi, Büben Iván, Reich Irénke és Ernő, Garai Ilus, Kemény Margit, Adámffy Jolán, Kazy Péter, Kempner Magda, Lehoczky István és Bruno, Kölcsey Boriska, Krassay-Kerpely Bruno, Péterfy Vilma, Hatschek Adrienne, Naschitz György, ifj. Szűcs Endre, Hoffmann Vali és Elemér, Pap Lili, Ujhelyi Gabriella, Szántó Olga és Ernő, Csépany Béla, Makkay István, Borbély Margit és Gyula, Koós Miczike, Bánfi János, Kolos Janka, Mihály és Fülöp, Ybl Ida és Márta, Dumtsa Dömötör, György és Sándor, Milutinovits Corina, Tornóczy Katicza, Márkus Jancsi, Jungenfeld Rudolf, Sinkovits Clarisse és Ilma, Danner Janika és Sanyika, Véghelyi Lajoska, Ullein Tónika, Veress Gizike és József, Deutsch Ilonka, Balonyi Imre, Materny Rózsika és Margit, Weisz Frida és Andor, Badics Gizella, Altstock Hugó, Temesváry Laczika, Vidonyi Ilonka és Sándor, Kogler Nóra, Makó Gábor, Ranschburg Béla, Kónya Feri, Szigethy Margit, Nellike és Tibor, ifj. Hofhauser Ödön, Márkus Böske, Nagy Lenke, Vicza és Ernő, Búchler Jenő és Helénke, Schuch Ilus, Somogyi Jolán és Jenő, Löw Lenke, Dominigg Ilonka és Erzsike, ifj. Kováts Ede.

A jutalom kisorsolása szabályszerűen megtörténvén, nyertes lett *Mészáros Janka, Vácson, a siket-némák intézetében*, kinek a jutalom-könyvet (*»Czirmos cziéza naplójából«*, elbeszélések az ifjuság számára, képekkel, díszes angol vázsonkötésben, a *»Forgó bácsi könyvtára«* című sorozat egyik önálló kötete) a kiadó-hivatal megküldi.

*

A »KIS LAP« LXI. köt. 16-dik számában közölt rejtvény megfejtését még beküldték: Makkay István, Hatschek Adrienne, Kolos Janka, Mihály és Fülöp.

FORGÓ BÁCSI POSTÁJA.

Szakáll Ferke. A te kedves druzsáddal nem sokára találkozol. — **Ponger József.** A rejtett névvel együtt kellett volna beküldened. — **W. K.-né.** Bánattal vegyes, derült, kedves emlékeket idéztek fel sorai. A kis csemetét is örömmel fogadom hűveim sorába, mint egykor az édes anyját. Egyszer el is vezethetné hozzám az Aladár gyereket. — **Somogyi Anna.** Rendben van-e az ügyed? — **Schuch Ilus.** Bizodalommal fordulj a *kiadó-hivatalhoz*, mint ezt sokszor ismétlem már. — **Badics Gizela.** Az az ügyesen füstött czimer a tied-e vagy N. Szeben városáé? Hogy a német szó tanulása végett oda mentél, bölcsen cselekedted. — **Krassay Bruno.** Kivételképp soroztam be, mert az *ly*-nek voltaképpen csak *egy* bötü jelentősége van. — **Budapesti kelettel** ismét névtelen levelet vettem. A megfejtése helyes lévén, a felszólamlást szívesen elfogadom. — **Ifj. gf. Zichy Ernő.** Dolgozó-társra szükségem nincs. De ha bár mi megfelelőt küldesz be nekem, örömet közlöm. Egyelőre, tekintve hogy még csak 9 éves vagy, tán mégis azt ajánlom, hogy inkább csak olvass. — **„Szüreti dal“.** A versírásnak vannak kötelező szabályai, amelyek alól nincs kivétel. Mert az ember vagy verset ír, vagy nem. — **du Prèle Jani.** Többen vannak francziák, akik megtanultak magyarul. Ilyen volt *Sayous Ede*, a jeles tudós és ilyen *Chélaré Raoul* is, aki közöttünk magyarul még szabatosan írni is megtanult. — **Több levélről a jövő számban.**

LEVELEZÉS.

Ranschburg Béla (Bpst. József-körut 47. sz.) levelezni óhajt *Balogh Józseffel*.

